

Стародавнього Риму. У великій різноманітності кольорового спектру більшості відтінків актуалізується значення успішності держави.

У літературній творчості психологічна характеристика кольору активно сприяє авторам текстів у креативний спосіб передавати певний емоційний стан, що здебільшого має дифузний характер [5].

Теоретична гіпотеза експериментальної психосемантики кольору полягає в тому, що між колірним відчуттям і емоційним тоном існують «двосторонні» взаємозв'язки, тобто між ними є можливим не тільки взаємний переклад змісту, що визначається як «трансляція» [1], чи «репрезентація матеріалу однієї модальності на матеріали іншої», але і трансформація. Всі ці властивості сприяють розвитку бізнес-структур, харчової, побутової й текстильної промисловості та інших сфер діяльності, де головною метою виробника послуг є заохотити суспільство (або певні його категорії) до активного споживання рекламованих послуг.

Оскільки застосування кольору також помітно в сфері сакральної архітектури та є невід'ємною частиною візуальної складової літургічних обрядів, варто взяти до уваги його семіотичне значення. Згідно з християнською традицією в історії Західного обряду неодноразово виникала символічна класифікація кольорового спектру. Навіть після внутрішніх реформаційних процесів II Ватиканського собору (1962–1965 рр.) колір в культових предметах продовжує зберігати особливе місце. Відтак, червоний колір символізує полум'я вогню, кров, яка дає життя, страждання та любов. Натомість зелений колір характеризує надію, духовний розвиток, віру в остаточне призначення людини та використовується впродовж року в звичайному літургічному періоді. Білий – це колір світла, чистоти, свободи, слави нового життя та невинності. Фіолетовий вважається символом покути, умиртвлення, жалоби, а також смирення та гідності [3].

Проаналізувавши основні властивості кольорів та різноманітні сфери їх застосування, ми отримуємо можливість побачити в поетичних барвах світ архітектури, промисловості, шоу бізнесу та інших сфер діяльності, адже кожний кольоровий відтінок – це важливий функціональний елемент у великому механізмі, що працює для цілого людства. Колірний ефект – це кодифікований інформативний носій, якому притаманне особливе семіотичне значення в культурі та різноманітних традиціях світу.

Література

1. Артем'єва Е. Ю. Основи психології суб'єктивної семантики. М. : Зміст, 1999. 350 с.
2. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. М. : Русские словари, 1996. 416 с.
3. Драгунский В. В. Живая энергия цвета. Цветовой личностный тест: Практическое пособие. Под. ред. В. В. Драгунского. Минск : Харвест, 2004. С. 5–20.
4. Саенко В. В. Українська модерна поезія 20-х років XX століття: ренесансні параметри. Одеса : Астропринт, 2004. С. 226–229.
5. Tsur R. Some Aspects of Cognitive Poetics. URL : http://www.tau.ac.il/~tsurxx/2Cognitive_Poetics.html: el-ref

УДК 159.9

ВПЛИВ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Ю. В. Фурман

В сучасних умовах розповсюдження інформації відбувається з використанням Інтернет – мережі, глобальні масштаби якої важко описати. Під впливом комп'ютеризації змінюються особистісні схильності і інтереси, ціннісні орієнтації та життєві позиції,

настрої та погляди. Віртуальне середовище – нова сфера існування людини, де вона може розширювати сферу комунікацій, знаходити інформацію, заводити нові знайомства, а також використовувати надані їй ресурси для полегшення свого життя.

Комп'ютер, смартфон, планшет – невід'ємний атрибут сучасного життя та важливий засіб спілкування, а в майбутньому, цілком можливо, перетвориться на один із основних засобів комунікативної взаємодії. Саме через свою багатогранність рис Інтернет розповсюдження віртуального спілкування вкрай неоднозначне у своїх наслідках. До позитивних наслідків впливу на розвиток особистості можна віднести, наприклад, розширення пізнавальних практик. Так, багато вчених досліджували даний феномен, і можуть впевнено сказати, що з розповсюдженням Інтернету різко зростає значення візуального мислення.

До негативних наслідків розповсюдження «віртуального» спілкування можна віднести: скорочення соціальної взаємодії, зниження соціальних зв'язків (аж до самоти), розвиток депресивних ситуацій, аутизація дітей та підлітків, формування неадекватності соціальної перцепції і т. ін. [1].

Аналізуючи літературні дослідження, варто відзначити, що Інтернет підсилює процес опосередкованого спілкування людей, учасники якого найчастіше мають поверхневі, неглибокі міжособистісні відносини. І такі взаємини, які зароджуються саме у такій формі часто носять неповноцінний характер, а така ситуація може призвести до впливу найближчого оточення людини як засобу соціального контролю, порушенню механізмів детермінації позитивного поведіння. Більше того, коли особистість розуміє, що таке спілкування та самопрезентація повністю анонімна, формується уявлення про вседозволеність і некараність будь яких проявів поведінки у мережевому середовищі. Як вважають психологи, анонімність і відсутність заборон звільняють сховані комплекси, стимулюють людину змінити свій образ до ідеального, дозволити бути собі більш розкутою і інколи це може навіть переходити деякі моральні межі.

Інтернет здатний впливати також на психічне здоров'я особистості. Деякі вчені відзначають випадки хворобливої пристрасті до участі у мережевих процесах, у деяких ресурсах вже навіть вказують такий термін як «інтернет – залежність». Вона може виявлятися у непереборному та часом нав'язливому бажанні необмежено, довго знаходитися у віртуальному середовищі, присвячувати цьому не тільки свій вільний час, але й час коли людина знаходиться на роботі, йде по вулиці або займається іншими справами, які є не зовсім сумісними [2].

Окрім оволодіння просторами Інтернету важливо сказати, що це «інноваційне чудо» здійснює надзвичайно важливий вплив на формування установок особистості. Дослідники показали, що жорстокі ігрові епізоди нерідко призводять до наростання агресивності поведінки молодих людей, підлітків, а часто і дітей шкільного віку. Можна зробити припущення, що з розвитком таких технологій зазначена проблема буде ускладнюватися, оскільки компанії, які займаються розробкою ігор та програм постійно підвищують якість відповідності ігрового простору реальності, а це, швидше за все, призведе до зростання ступеня занурення особистості у віртуальне середовище.

Що стосується впливу на моральні цінності особистості та емоційну сферу зазначимо наступне. Самодостатність і самотність, заміна реального спілкування віртуальними контактами, можливість сховатися під маскою аноніма чи створити придуманий образ, вступити у гру і ухилитися від відповідальності – всі ці нові грані людських стосунків набули нового значення. В цих умовах виникають емоційні стреси, дисгармонії, драми і конфлікти, депресії і невпевненість у собі, страхи і нові комплекси. Зрозуміло, найбільш відчутно все це позначається на особистості.

Набувають актуальності нові форми і методи навчання серед яких навчання саме через інтернет-мережу. Дослідники Н. С. Нікіфоров та Л. А. Серих пропонують класифікацію форм організованої діяльності учнів в інтернет – мережі [4]. Підрастаюче покоління використовують віртуальний простір для: збору інформації (пошук в мережі,

онлайн опитування); змагальної діяльності (електронні олімпіади, вікторини, різноманітні конкурси, фестивалі); співробітництва (телекомунікаційні проекти зі спільного розв'язання проблем); продуктивного спілкування (телеконференції, тематичні чати, обговорення на форумах) [3].

Виокремлюючи низку характерних рис особистості, що перебуває в Інтернеті слід зазначити наступне: пошук інформації займає мінімальний час, що наближує до безпосереднього темпу мислення людини; необмежений доступ до даних значно покращує процеси пам'яті; можливість масової комунікації в реальному часі, що спричиняє активізацію почуття внутрішньої свободи особистості; культ суб'єктивної публічної людини – сміливе висловлення власних думок та прагнення захищати свою точку зору (основою є анонімність як гарантія особистої безпеки); мережеві структури об'єднують їх користувачів у цілісний організм: з'являється ілюзія рівності.

Узагальнюючи ці характеристики, можна говорити про феномен мережевого мислення як такого, що враховує взаємодію підсистем світу і відрізняється специфічними характерологічними особливостями особистості [5].

Таким чином, середовище, яке наповнює уже добре відомий нам компонент, а саме Інтернет здатне впливати на формування як позитивних якостей так і негативних якостей та установок особистості в процесі її розвитку. Звісно, сучасні умови життя не дозволять нам повністю ізолювати людину від цього впливу, проте інтенсивне дослідження даної тематики дозволить контролювати процес надходження інформації та її засвоєння, шляхом розділення корисної інформації із тією яка приносить шкоду та виробляє формування неправильних звичок та установок. Основну роль у цьому повинно відігравати найближче оточення індивіда, її родина, сім'я, друзі та знайомі. Що стосується дитячого розвитку, тут важливий контроль зі сторони старших, батьків та вчителів, що дають об'єктивну оцінку інформації та знають шляхи нейтралізації. Аби це ставало прогресивнішим важливо виробити працюючі механізми обмеження доступу до сайтів для різних вікових категорій та законодавчо підкріпити відповідальність власників сайтів за зміст розташованих інформаційних матеріалів.

Література

1. Бабанин Л. Н. Исследование понятийного мышления в общении, опосредствованом компьютером. *Образовательные технологии и общество*. 2007. Т. 10, № 2. 55. 76 с.
2. Кузнецова Ю. М. Психология жителей Интернета. М. : Издательство ЛКИ, 2011. 224 с.
3. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения: В 2-х т. Т. 2. М. : Педагогика, 1983. 320 с.
4. Тихомиров О. К. Психология мышления. М. : Издат. Центр «Академия», 2002. 228 с.
5. Фельдман А. Клиповое мышление. URL : <http://www.ruskolan.xpomo.com/tolpa/clip.htm>

УДК 159.96

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ

А. С. Чернега

Проблема тривожності є однією з найгостріших проблем сьогодення. Серед негативних переживань людини тривожність займає особливе місце, часто вона приводить до зниження працездатності, продуктивності діяльності, до труднощів в спілкуванні. Людина з підвищеною тривожністю згодом може зіткнутися з різними соматичними